

KORRALDUS

08.10.2026 nr DM-134277-16

Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lõike 2 punkti 2, § 67 lõike 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lõike 2 punkti 3, § 61 lõike 1 ning tuginedes VALICECAR OÜ 04.12.2025 taotlusele nr T-KL/1030860-3 ja Saaremaa Vallavalitsuse 17.02.2026 korraldusele nr 2-3/127, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. muuta VALICECAR OÜ-le (registrikood 11102086) kuuluvat Lagenõmme kruusamaardla Lagenõmme IV kruusakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise keskkonnaluba nr L.MK/321499 järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 15 aasta võrra s.o kuni 22.02.2042;

1.1.2. märkida mäeeraldisel koosseisus olevate plokkide 32, 33, ja 34 aT jääkvaru kogused seisuga 30.06.2026 järgmiselt:

- plokk 32 aT (ehituskruus) – 314,004 tuh m³
- plokk 33 aT (täiteliiv) – 50,1 tuh m³
- plokk 34 aT (ehituskruus) – 30 tuh m³

1.1.3. märkida kaevandatava varu kogused (seisuga 30.06.2026) järgmiselt:

- kruus, ehituskruus – 340,004 tuh m³
- liiv, täiteliiv – 48,1 tuh m³

1.1.4. määrata keskmiseks tootmismahuks aastas 30 tuh m³.

1.2. Jätta kehtima keskkonnaloal nr L.MK/321499 olevad kõrvaltingimused 1 ja 2 muutmata sõnastuses.

1.3. Eemaldada kehtivalt keskkonnaloalt nr L.MK/321499 kõrvaltingimus nr 3.

1.4. Avalikustada VALICECAR OÜ-le kuuluva keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr L.MK/321499 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

VALICECAR OÜ (registrikood 11102086, aadress Ninavärava, Atla küla, Saaremaa vald, Saare maakond; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 05.11.2025 Keskkonnaametile Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa (nr L.MK/321499) muutmise taotluse nr T-KL/1030860. Taotluses esinenud puuduste tõttu tuli seda korrigeerida ja nõuetekohane taotlus on registreeritud KOTKAS-s 04.12.2025 menetluse nr M-134277 juurde numbriga DM-134277-6.

VALICECAR OÜ omab Lagenõmme kruusamaardlas maavara kaevandamiseks keskkonnaluba nr L.MK/321499 (kehtivusajaga 23.02.2012 – 22.02.2027), mis annab ettevõttele õiguse Lagenõmme IV kruusakarjääri mäeeraldisel ehituskruusa plokkide 32, 34 ja täiteliiva ploki 33 kaevandamiseks. Lagenõmme IV kruusakarjäär asub Saare maakonnas Saaremaa vallas Viki külas, riigiomandisse kuuluval kinnistul Lagenõmme karjäär 4 (katastritunnus 30101:005:0435). Mainitud katastriüksuse riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Esitatud taotluse kohaselt soovib loa omaja Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa pikendamist 15 aasta võrra, kuna maavaravaru ei ammendu olemasoleva keskkonnaloa kehtivusaja jooksul.

Tegemist on olemasoleva mäeeraldisega, mille pindala on 11,75 ha ja teenindusmaa pindala 14,66 ha (pindalade muutmist ei taotleta). Taotletav Lagenõmme IV kruusakarjääri mäeeraldis hõlmab ehituskruusa aktiivse tarbevaru plokkide 32, 34 ning täiteliiva aktiivse tarbevaru plokki 33. Seisuga 30.06.2026 on Lagenõmme IV kruusakarjääriga hõlmatavate plokkide jääkvaru järgmine:

32 plokk (ehituskruus) – 314,004 tuh m³,

33 plokk (täiteliiv) – 50,1 tuh m³,

34 plokk (ehituskruus) – 30 tuh m³.

Kokku on ehituskruusa aktiivne tarbevaru 344,004 tuh m³ ja kaevandatav varu 340,004 tuh m³ ning täiteliiva aktiivne tarbevaru 50,1 tuh m³ ja kaevandatav varu 48,1 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 30 tuh m³ (kehtival loal 35 tuh m³). Loa muutmisel on täpsustatud varukoguseid vastavalt keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 40 lõike 3 punktidele 2.

Maavara kasutusalaadeks on ehitus ja teedeehitus. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks

ja teemaaks.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (KeÜS), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (KeHJS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnanõu taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanõu taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 995 eurot on tasutud 05.11.2025 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt.

MaaPS § 49 lõike 2 alusel andis keskkonnanõu taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 10.11.2025 kiri nr 13-1/25-1792). Eesti Geoloogiateenistus andis arvamuse parandatud keskkonnanõu muutmistaotlusele T-KL/1030860-2 14.11.2025 kirjaga nr 13-1/25-1819.

Mäeeraldisel 250 m laiusel mõjualal on inventeeritud Natura 2000 elupaigatüübid 7230 (liigirikkad madalsood) ja 9010* (vanad loodusmetsad) ning 18 kaitsealuse liigi elupaika (taimed).

Kuni 250 m kaugusele jäävad järgmised II kaitsekategooria taimeliigid: peenelehine hiirehernes (KLO9300207), must-seahernes (KLO315109), Russowi sõrmkäpp (KLO9332373, KLO9332376), kärbesõis (KLO9333355), mägi-naistepuna (KLO9343398) ja III kaitsekategooria liikidest jäävad 250 m mõjualasse lääne-mõõkrohi (KLO9301243), suur käopõll (KLO9332963), kähkjaspunane sõrmkäpp (KLO9332243), harilik porss (KLO9333248, KLO9333329, KLO9302659), kahelehine käokeel (KLO9333403), harilik käoraamat (KLO9332850, KLO9332848), kuradi-sõrmkäpp (KLO9332332), soo-neiuvaip (KLO9332649, KLO9332645). Mäeeraldisest 2 km mõjualasse jääb II kaitsekategooria liikidest 13 merikotka elupaika, 10 km mõjualasse jääb kaitsealustest loomaliikidest I kaitsekategooriasse kuuluva must-toonekure 8 elupaika.

Mäeeraldisest umbes 40 m kaugusel on Viidumäe looduskaitseala (EELIS kood KLO1000438) Kõrveoja sihtkaitsevöönd. Nimetatud kaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku Viidumäe loodusalana (EELIS kood RAH0000568).

Lagenõmme IV kruusakarjääri mäeeraldisel teenindusmaa lähimaks vooluveekoguks on ca 600 m kaugusele kagu poole jääv Pühajõgi (tunnus: VEE1166000).

Lagenõmme IV kruusakarjääri lähim elamu asub Lagenõmme kinnistul, mis asub ca 1,8 km kaugusel põhja suunas.

2.2. Keskkonnanõu muutmise taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 05.11.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Saaremaa Vallavalitsusele (edaspidi ka *kohaliku omavalitsuse üksus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest 23.12.2025 kirjaga nr DM-134277-7 ning küsis kohaliku omavalitsuse üksuselt 23.12.2025 kirjaga nr DM-134277-8 täiendavalt arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 23.12.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 23.12.2025 kirjaga nr DM-134277-7 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2).

Kuni loa muutmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei laekunud.

Loa andja teavitas 21.09.2026 loa muutmise otsuse ja loa eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (21.09.2026 kiri nr DM-134277-13; HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 47 lg 2, § 48 lg 1, 3 ja 4), määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Loa andja tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ei esitanud loa menetluse ajal selle suhtes vastuväiteid.

Eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis VALICECAR OÜ 21.09.2026 kirjaga nr DM-134277-13 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 05.10.2026.

VALICECAR OÜ vastas 28.09.2026 kirjaga, et nõustub loa muutmise eelnõuga.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p-d 1 ja 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhinnangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (*KMH*) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on kuni 25 ha suuruse alaga kaevandamisloa taotlusega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (*määrus nr 224*; § 1 lg 1 ja § 3 p 4)).

Eelhinnanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS §

6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4). Keskkonnaamet on andnud eelhinnangu (registreeritud KOTKAS-s 18.05.2026 nr DM-134277-12), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik. Loa andmisel tuleb siiski arvestada eelhinnangus välja toodud keskkonnameetmetega.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnavalua muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lõige 1). Keskkonnavalua antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnavalua nr L.MK/321499 vastavalt VALICECAR OÜ 04.12.2025 esitatud taotlusele nr T-KL/1030860-3.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnavalua muutmisel

3.2.1. MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnavalua andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnavalua Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnavalua saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 15 aasta võrra.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnavalua andja kaevandamise keskkonnavalua taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnavalua nr L.MK/321499 muutmise taotluse 23.12.2025 kirjaga nr DM-134277-8 Saaremaa Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus 17.02.2026

korraldusega nr 2-3/127 (registreeritud KOTKAS-s 18.02.2026 kuupäeval numbriga DM-134277-9) keskkonnaloa muutmisega tingimusi esitamata.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmel, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmise taotluse kohaselt korrastatakse karjäär metsamaaks ja mäeeraldist läbiva tee osas teemaaks. Taotleja ei kavanda karjäärist saadava materjali äraviskamist, kasutuselt kõrvaldamist või loobumist selle kasutusele võtmisest või kasutusest hoidmist. Kogu kaevandamisel saadav materjal on kavas kaubastada või kasutada. Samuti on kasutatav kogu eemaldatud katend, mille kogumahuks on 23,50 tuh m³. Katend kasutatakse karjääri nõlvade korrastamiseks või võõrandatakse. Kaevandamise ajal saab vajadusel katendist rajada müra- ja tolmutõkkevalle. Eelnevale tuginedes ei ole keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmel siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada või taotleda selleks keskkonnaluba.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Keskkonnaloa muutmise taotlusega soovib VALICECAR OÜ pikendada keskkonnaloa L.MK/321499 kehtivusaega 15 aasta võrra s.o kuni 22.02.2042, kuna loa praeguse kehtivusaja lõpuks ei jõuta kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendada ja kaevandatud maad korrastada. Ettevõtte kavatseb keskkonnaloa kehtivusaja pikendamise järel jätkata karjääris tegevust samadel asjaoludel, vähendades keskmist aastast tootmismahu 30 tuh m³-ni. Kaevandamist jätkatakse olemasolevast kruusakarjäärist, ei rajata uut karjääri ja ala korrastatakse metsamaaks ja mäeeraldist läbiva tee osas teemaaks.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikutud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine. Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa kehtivusaja pikendamine on kooskõlas juba avatud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega.

3.2.2. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegevuskoht paikneb riigile kuuluval Lagenõmme karjäär 4 (katastritunnus 30101:005:0435) kinnistul. Riigile kuuluva kinnistu kasutamise rendileping sõlmitakse peale keskkonnaloa andmist.

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa

taotluse puhul esineb loa muutmisest keeldumise aluseid.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Lagenõmme IV kruusakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).

- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 18.05.2026 dokumendiga nr DM-134277-12.

- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).

- loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.

- Saaremaa Vallavalitsus on 17.02.2026 korraldusega nr 2-3/127 (KOTKAS 18.02.2026 nr DM-134277-9) kooskõlastanud Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnoaloa muutmise taotluse (MaaPS 55 lg 2 p 11).

- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Lagenõmme IV kruusakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 08.10.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Lagenõmme IV kruusakarjääri kinnistu (katastritunnus 30101:005:0435) sihtotstarve on mäetööstusmaa 100%.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutlusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnoaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutlusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Saaremaa Vallavalitsus nõustus 17.02.2026 korraldusega nr 2-3/127 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 18.02.2026 kiri nr DM-134277-9) Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmise lisatingimusteta.

Keskkonnaamet saatis HMS § 40 lõike 1 alusel 21.09.2026 kirjaga nr DM-134277-13 Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmise korralduse ja loa eelnõu soovi korral arvamuse avaldamiseks Saaremaa Vallavalitsusele, paludes arvamust hiljemalt kuupäevaks 05.10.2026. Saaremaa Vallavalitsus vastas 23.09.2026 kirjaga nr 8-5/7267-6, et ei esita esitatud eelnõudele täiendus- ega parandusettepanekuid.

3.4.2. Eelhindangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhindangu ning otsustanud 18.05.2026 kirjaga nr DM-134277-12 Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhindangus analüüsiti kruusakarjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhindangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju.

Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariiolukordadega.

Eelhindangus esitatud kaalutluste alusel tuleb loa muutmisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

- 1. Suurveeperioodil, kui põhjaveetase võib kohati tõusta karjääri põhjast kõrgemale, ei tohi kõrge veetasemega alal kaevandada, juhul kui ekskavaator ei saa kuival astangul seista.*
- 2. Kaevandamisel ja kaevise transportimisel kasutatavaid masinaid tohib tankida ja remontida selleks kohandatud platsil vältimaks kütuse ning õli leket pinnasesse ja põhjavette.*

3.4.3. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid

tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Keskkonnaloale nr L.MK/321499 jäävad kehtima muutmata sõnastuses järgmised kõrvaltingimused:

1. Suurveeperioodil, kui põhjaveetase võib kohati tõusta karjääri põhjast kõrgemale, ei tohi kõrge veetasemega alal kaevandada, juhul kui ekskavaator ei saa kuival astangul seista.
2. Kaevandamisel ja kaevise transportimisel kasutatavaid masinaid tohib tankida ja remontida selleks kohandatud platsil vältimaks kütuse ning õli leket pinnasesse ja põhjavette.

Tingimuse nr 3 loale jätmine ei ole põhjendatud, kuna mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa sihtotstarve on muudetud mäetööstusmaaks ning seega on antud kõrvaltingimus täidetud.

3.5. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmise taotluse avalikustamisel ettepanekuid ega vastuväiteid ei laekunud.

Lagenõmme IV kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/321499 muutmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel ettepanekuid ega vastuväiteid ei laekunud.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Maa- ja Ruumiamet, Saaremaa Vallavalitsus,
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Jana Katre Ojasoo
spetsialist
maapõuebüroo